

SPORAZUM Z NEW YORK CENTRAL ŽELEZNICO.

UPA SE, DA TUDI DRUGE VZHODNE DRUŽBE SLEDI TEJ KAMPANJI.

V teku trideset dni morajo biti sprejeti stavarji na delo.

New York, N. Y. — Ker je po prihodu B. M. Jewella bil napravljen sporazum s New York Central železnico, je nastalo upanje, da bo stavke tudi na drugih vzhodnih železnicah kmalu konec in da družbe pristanejo na sporazum. Stvar se tako razume, da Jewell s drugimi vzhodnimi železniškimi predsedniki aranžiral konferenco, da se napravi sporazum.

Unijaki odboriki in železniški uradniki niso hoteli govoriti o detaljih sporazuma, posebno se niso spuščali v pogovor glede starostnih pravic. Rekli so, da je temu vprašanju za podlago baltimorski sporazum, po katerem imajo stavarji take pravice, kakršnih so bili deležni pred 30. junijem.

Po sporazumu, ki je bil napravljen s New York Central železnico, da se stavarji tako hitro vrnejo na delo, kot je mogoče zanje napraviti prostor, ali v teku trideset dni od dneva, ko je bil napravljen sporazum.

Vseh prizadetih železniških delavcev na New York Central železnici je 32,000, od katerih jih je okoli pet tisoč v newyorškem distriktu. Spodaj, da bodo stavkaze še nekaj časa obdržali, ker je polne roke dela. Lokomotive in železniški vozovi se nahajajo v slabem stanju. Detalji, kako se vrstajo stavarji na delo, bodo lokalno uredili zastopniki organizacij železniških delavcev in uradniki železnice.

V splošnem govoru, da se sporazum s erijsko železniško družbo kmalu doseže. Ta železniška družba se ni hotela pridružiti istim kompanijam na vzhodu, ki imajo izredno trgovanje železniške predseidnike.

NARODNI SVET ZA ZNIZAVANJE OROŽEVANJA APELIRA NA LJUDSTVO.

Washington, D. C. — Narodni svet za zniževanje oroževanja izjavlja, da mora ameriško ljudstvo samo pokazati in vplivati na predsednika Hardinga, da skliče mednarodno gospodarsko konferenco, ki se naj peča z vojnimi dolgotrajni in razorožitvijo. Narodni svet priporoča, da se konferenca bavi s rešitvijo šest točk: 1. Znižanje nemške odškodnine od štirih do deset milijard. 2. Izravnanje vseh mednarodnih dolgov v luči faktov. 3. Znižanje vsake oroževanja. 4. Izdelanje se naj državni proračuni, ameriški tudi. 5. Podlaga zlata evropskim valutam. 6. Odstranitev vseh ovir za trgovino.

Narodni svet priporoča, da se ameriške zahteve naj črtajo le v tem slučaju, ako žrtvovani denar služi, da se kupi trajni mir.

PRISTANIŠČNI DELAVCI SKLEPAJO POGODEE.

New York, N. Y. — Mednarodna unija pristaniških delavcev je sklenila novo pogodbo za eno leto s 28 parobrodskimi in nakladalnimi družbami. Pogodba pričanja s prvim oktobrom in medzna lestvica ostane stara. Druge družbe bodo najbrž sledile. Parobrodni interesi so nameravali znižati mezo za deset centov na uro, pri čezurnem delu pa za petnajst centov. Mezda za prvih osem ur dela ostane po pet in šestdeset centov, čezurno delo se pa plačuje po dolarju na uro.

Predlog podjetnikov, da se skupina delavcev pri razkladanju zrnja pod sedanjim številom — 13 delavcev — je bil odklonjen.

Chicago in okolica. — V torek jano. Počas rastoča temperatura. Zmeren severovzhod. Temperatura zadnjih 24 ur: najvišja 71, najnižja 55. Sonce izide ob 5:40, zide ob 5:42.

LASTNIKI ŽLATEGA RUDNIKA ARGONAUTA VIDJO STRAHOVE.

Jackson, Calif. — (Federated Press). — Vincenzo Garbarini, glava družbe, ki poseduje žlat rudnik Argonaut, v katerem je 47 rudarjev izgubilo življenje, vrnje v strahove. Garbarini hodi okrog oborožen in za njim hodi telesna straža. Menda se boji sorodnikov umorjenih rudarjev. Med rudarji prevladuje prepričanje, da je družba kriva smrti nesrečnikov, ki so ostali pod zemljo, ko je izbruhnil požar nad njih glavami v rudniku. Državni varstveni zakoni so bili ignorirani. Reporterji kapitalističnih listov sumljivo molče o steni iz konkretna, ki je zapirala prehod iz Argonauta v sosednji rudnik Kennedy in ki je vzela rešitveni možnost več dni, predno je bila razbita.

RUDARJI IZKLJUČENI IZ PREMGOVNE KOMISIJE.

Londonova predloga je bila zavrnjena v nižji zbornici.

BESEDA 'NACIONALIZACIJA' JE ČRTANA.

Washington, D. C. — Predloga socialističnega kongresnika M. Londona, da ima rudarska organizacija United Mine Workers of America pravico do zastopstva v zvezi premovalni komisiji, ki je bila pravkar ustanovljena s kongresnim aktom, je bila zavrnjena 20. t. m. s 154 glasovi proti 106 v nižji zbornici kongresa. London je predlagal, da se cela stvar vrne konferenčnemu odseku s naslednjim, da se popravi v toliko, da bodo v komisiji zastopani tudi organizirani rudarji.

Nasprotniki so takoj skločili pokonci in se poslužili vseh parlamentarnih zvijač, da bi preprečili vsako glasovanje o Londonovi predlogi. Ni jim uspelo. London je dosegel, da je bila stvar za glasovanje in 106 kongresnikov je podprlo njegovo predlogo.

V debati, ki je trajala pred glasovanjem, je London ognjevitavo zagovarjal pravice organizirane delavstva, rekoč, da civilizacija, ki odreda delavcem pravico stavke, ni vredna, da eksistira.

Nasprotniki delavstva so okuili predlogi in črtali iz nje besedo "nacionaliziranje", katere je bila uvrščena v senatu in sprejeta v višji zbornici. Nazadnjakom v nižji zbornici je bila ta beseda tako odveč, da so jo hitro črtali.

London je sarkastično častil zbornici na črtanju te "strašno nevarne besede", ki je menda ugrožala ameriško vlado! Slikajoč sredstva, s katerimi skušajo republikani izboljšati sedanje industrijske razmere, je London rekel, da mu je prišel na misel rimski zgodovinar Lici, ki je zapisal: "Ker je zlo slabo, morajo biti tudi sredstva za odpravo zla slaba."

London je opozoril kongresnike na protistavkovno nit, ki se vleče skozi vsa predloga za ustanovitev premovalne komisije. Svaril je, da vsak zakon proti stavkam bo imel zle posledice. Stavke so znamenja nezadovoljnosti in s potlačenjem znamenja ne bo še odpravljena nezadovoljnost.

Socialistični kongresnik je ogorčeno trgal predlogo kakršna je. Na trditve drugih, ki so po-vdarjali, da v komisiji morajo biti le taki ljudje, ki niso zainteresirani v premovalni industriji, je London odgovoril, da takih ljudi ni, izvežmi ako gre Harding v norišnico ponje.

OTROCI POVAJENI V PAST.

Pittsburgh, Pa. — Sol Seiz-nick, lastnik novega kinogledališča, je povabil 50 šolskih otrok k prvi predstavi, katere naslov je "The Trap" (past). Otroci so prišli in natlačili vestibul pred vhodom. Naenkrat so se udrila tla iz konkretna in otroci so padli v klet. Osemletna deklica Mandoline Kunkle je bila na mestu mrtva. 39 drugih otrok je pa bolj ali manj poškodanih. Lastnik gledališča je tudi padel s otroci vred in se močno poškodoval.

ZORUŽENJE AMERIŠKIH IN BRITSKIH RUDARJEV NA VIDIKU.

TAKA POTREBA BI ONEMOGLO ČILA PREVAŽANJE PRMOGA IZ ENA DRUŽE V DRUGO V SLUČAJU STAVKE.

Sugestija prihaja od tajnika britske rudarske organizacije.

Atlantic City, N. J. (Federated Press). — Ako se izvrši zveza med ameriško in britsko rudarsko organizacijo, tedaj bo nemogoče uvažati ob času stavke premog iz Velike Britanije v Ameriko. O tem predmetu zdaj ne le razpravljajo odboriki ameriške rudarske organizacije U. M. W. of A. in Rudarske federacije v Veliki Britaniji, ampak se aranžira konferenca zastopnikov obeh rudarskih organizacij v bližnji bodočnosti. Tako naznanja William Green, tajnik rudarske organizacije U. M. W. of A., ki se je udeležil aborovanja eksekutivnega sveta Ameriške delavske federacije v tem mestu. Člani eksekutivnega sveta Ameriške delavske federacije se strinjajo s tem načrtom.

Kadar bo zveza dovršena, bodo lahko britski in ameriški rudarji pomagali drug drugemu ob času stavke, da britski premog ne prihaja v Ameriko, ameriški pa ne v Veliko Britanijo.

Green izjavlja, da je tako zvezo priporočil Frank Hodges, tajnik britske rudarske organizacije. Priporočilo je bilo posledica dopisovanja, ki je nastalo, ko se je pričel poljuditi v Ameriko britski premog.

Green pravi, da so bili iznenadjeni, ko so prejeli tako priporočilo, ker se je zdelo, da britska unija ne more zabraniti odpošljanju premoga v Ameriko, a Hodges je za priporočil, da se naj ustanovi taka zveza, ki bo preprečila pošiljanje premoga ob času stavke v Ameriko.

Green dalje izjavlja, da se priporočilo za sklicanje potrebne konference predloži eksekutivnemu odboru rudarske organizacije že v prihodnjem mesecu. Njegovo mnenje je, da bi ne bilo poslatih na tisoče ton britskega premoga v Ameriko, ako bi bila postala taka zveza. Dodal je, da se ne boji, da bi premog iz Britanije zlomil stavko rudarjev v Ameriki, ali pa ameriški premog v Veliki Britaniji. Vseeno je pa taka zveza potrebna.

Ako se ta zveza izvrši, tedaj pride kmalu sporazum med delavci na morju v Združenih državah in Veliki Britaniji. Ako tudi pristanejo na sporazum, tedaj bo nemogoče izvažati premog iz Amerike v Veliko Britanijo ali pa narobe ob času stavke.

Delavski voditeljji sodijo, ako se izvede taka alijanca, tedaj bi bila to velika delavska moč v svetovnem delavskem gibanju. Ameriška rudarska organizacija šteje okoli šest sto tisoč članov, britska pa okoli enega milijona. Green pravi, da je ta organizacija polalala ameriškim rudarjem ček za dva in dvajset tisoč dolarjev, da tako pomaga nositi stroške ob času stavke.

O Herbert Smithu, predsedniku britske rudarske organizacije pravi, ki je posepil konvencijo Ameriške delavske federacije v Cincinnati, da je potrebno skupno delo, da se varujejo koristi britskih in ameriških rudarjev. Povdarjal je, da so britski rudarji organizirani solidno in da lahko zabranijo izvoz premoga.

STAVKOKAZI SO ŠLI ...

Washington, D. C. — Unijaki list "Cumberland Evening Leader", ki ga izdajajo železnišarji in rudarji v Cumberlandu, Md., naznanja, da je 750 stavkokazev, ki so pustili delo, ko se je 700 stavkokazev po pogodbi vrnilo v delavnice Baltimore in Ohio železnice. Stavkokazi niso čakali stavarjev, ampak so pustili delo. Samo majhna skupina stavkokazev se je oddvojila, da polkusi svojo srečo na Western Maryland železnici.

ABSOLUTNA KONTROLA DARDANEL JE CILJ ANGLIJE.

Pariz, 23. sept. — V tukajšnjih diplomatskih krogih menijo, da je Lloyd George izigral mojstrski trik, ko je dosegel, da so franco-ake in italijanske čete izpranile takoravno "neutrarno cono" ob Dardanelah. Dotična cona je zdaj v rokah Angležev. Anglija igra na karto zmage nad kemalisti. Ako dobi to karto, se bo ravnala po starem pravilu, da zmagovalcu pripada plen in tedaj se izpolni stoletna želja Anglije: drugi Gibraltar na vzhodni strani Sredozemnega morja in absolutna kontrola Črnega morja.

ZNAMENJA NAPREDAKA V KONGRESNI ZBORNICI.

KONGRESNIK SCHALL PREDLAGA SPREMEMITVE OLAYTONOVGA ZAKONA.

Dodatek prepoveduje justičnemu tajniku prelomiti postavu.

Washington, D. C. (Federated Press). — Kongresnik Schall iz Minnesote sodi, da je odkril pot, po kateri prišli justičnega tajnika, da se ravna po Claytonovem zakonu, četudi je justični tajnik tako samovoljen šlovec kot Harry M. Daugherty ali A. Mitchell Palmer. Schall predlaga, da se sekcija 15. Claytonovega zakona spremeni, po kateri Daugherty zahteva sodnijsko prepoved proti železniškim delavcem, in jasno prepove justičnemu tajniku zahtevati sodnijsko prepoved proti akcijam, ki so postavne v sekciji 6 in 20 omenjenega zakona. Z drugimi besedami: Schall zahteva, da se postava tako spremeni, da je justični tajnik ne more prelomiti.

Ta predloga je povzročila ciničen posemah pri kongresnikih, ki so bili po milosti železniških družb izvoljeni. Predloga ni še za polovico tako ostra kot predloga kongresnika Huddlestona, ki do-loča, da vsak vzemi uradnik izvrši zločin, ki išče sodnijsko prepoved ali jo pa dovoli, katere se dotika legalnih in ustavnih pravic državljanov. Huddlestona predloga ima namen postaviti zvezne pravdnike in sodnike direktno pred sodišče kot obtožence, ako jo kršijo. Obe predlogi pokazujeta, da se tok mišljenja v kongresu obrača na napredno stran, da se tako prišlo javni uradniki izvrševati svoje dolžnosti napram ljudstvu, za katere so bili izvoljeni, da jih izvrše, in so tudi od ljudstva plačani, da jih vrše. Tako nizko spoštujejo javni služabniki svoje uradne prislege.

Schall pravi, da bo njegov amandament učinkoval, da bo vlada pravilna in konsekvantna in da kongres ni kriv, ako se dozdnevno ravna pravično v eni sekciji z organizacijo, v drugi se pa pusti luknja, da se lahko preklide namen zakona. Dalje bo njegov amandament odstranil vse, kar povzroča nekopoj in bo zopet vpo-stavil promet. Splošno se je sodo-lilo, da je Claytonov zakon odpravljal izdajanje sodnijskih prepovedi po zveznih sodnikih, po katerih je bil sodnik javni tožilek, porota in sodnik. Končal je, da je škakli okrožni sodnik izvršil, kar kongresna zbornica ni hotela izvršiti.

Schall je opozoril na dejstvo, da se lahko Daughertyjeva prepoved v prihodnosti izrazi kot precedent proti društvu farmerjev, ki se pečajo s pridelovanjem krompirja, ako vzkladišče krompir v svoja skladišča in nabejo poslati krompirja na trg. Vsa farmer v delu bi trpel, ako se hitro ne odpravi ta prepoved.

Delavski voditeljji v Washingtonu sodijo, da bo Schallova predloga kmalu zadušena. Oni opazu-jajo, da nihče ne prikaže, da Hardingova administracija sprejme postavu kot svojo vodiljico in da sedanji kongres ni pokazal volje, da naj justični tajnik povzod nastopi proti kriminalcem. Ali ni zbornica s velike večino sklenila, da se ne preiskuje, za-kaj Daugherty ni iztirjal petdeset milijonov dolarjev, ki so vladna lastnina, a so v rokah vojnih do-lastnikov?

Znamenja so, da Anglija popušča.

Organizirani delavci v Angliji so naredili tako močan pritisk na imperialiste, da so zadnji pričeli govoriti o pobotanju s Turčijo. Toda Lloyd George lahko igra nov trik. Anglija je sprejela v načelu temeljne pogoje Kemala paše. Zdaj je voljna vrniti Turkom Carigrad in del Tracije ter dovoliti, da pridejo Dardanele pod kontrolo "kake mednarodne organizacije".

Carigrad, 24. sept. — Angleški častniki poročajo, da je četa 1,100 turških konjenikov, ki so preko-račili neutralno cono pri Čanaku, stopila nazaj v Bairamjik, kar je uspeh prvega pogajanja med turškimi in britskimi poveljniki. Angleži so zagrozili Turkom, da bodo vsako nadaljno ofenzivo u-stavili s ognjem.

Pariz, 23. sept. — Nekatera znamenja kažejo, da je Anglija pričela vpoštovati zahteve turških nacionalistov. Poincare, Turčin in Sforza, ki so včeraj nade-ljevali konferenco v Parizu, so se bavili s noto angorske vlade, ki zahteva, da mora ententa prej dati garancije, da Turki dobe Carigrad in Tracijo nazaj, predno pristanejo na mirovno konferenco.

Kakor se poroča, sta Poincare in Sforza pritiskala na Curzona, da sprejme v načelu pogoje Kemala paše, in sicer tri glavne pogoje, ki so:

Carigrad, Odrin in vzhodna Tracija do reke Marice se vrne Turčiji. Ostali del Tracije ob bol-garski in grški meji postane nev-tralna cona, ki pride pod upravo lige narodov ali kakor se doleti mirovna konferenca; ne ta način ne pridejo Bolgari, Arbi ne Grki nikjer v dotiko s Turčijo.

Dardanele se internacionalizira-je in izroče upravi lige narodov ali katere druge mednarodne orga-nizacije.

Galipoli ostane pod stalno voja-ško kontrolo zavzemkov. V novi mirovni pogodbi s Turčijo morajo biti trije točke glede protektnih narodnostnih manjšin v Turčiji. Curzon je ugovarjal, da na spre-jemanje pogojev ni misliti pred-mirovno konferenco; toda Poi-care in Sforza sta ga toliko časa ob-delavala, da se je končno podal s pridržkom, da mora še angleška vlada odobriti omenjene pogoje v načelu.

Ako Anglija sprejme Kemalove pogoje, tedaj je odvrgnena nevar-nost vojne in stvar se bo poravnala na konferenci. Kemal je sicer proti nevtralni coni v Traciji, to-da nedvomno se bo dal pogovoriti. Franceja upa, da bo s tem aranž-mom zadovoljna tudi Rusija.

Aten poročajo, da je trmo-glavost Anglije podgala poraze-ne grške imperialiste k novemu življenju. Grški minister znanjih zadev je včeraj dejal, da Grška ne bo nikdar dovolila invazije Tracije, ki je "del njene domovi-ne". Minister je rekel: "Malo A-zijo smo izgubili, ampak Tracija mora biti naša".

Grški ministri pa lahko govor-e kar hočejo, pomagalo jim ne bo nič, ako ententa zaključi, da gre večji del Tracije Turkom, manjši se pa spremeni v nevtralno cono. Zavezniki pošljejo takoj Ke-malu noto s prošnjo, da Turki pri-stanejo na konferenco za premir-je s Grki. Konferenca se lahko vrši v Mudaniji na obrežju Male Azije.

Lloyd George občuti pritisk delavstva.

London, 23. sept. — Zdi se, da se je atmosfera turške krize ne-koliko izboljšala v zadnjih 24. urah. Sinoči je bilo obelodanjeno poročilo v Londonu, ki je zelo značilno. Poročilo se glasi, da Velika Britanija ne išče ničesar zase, pač pa zahteva nevtralnost in prostost Dardanel, ki naj pri-dejo pod kontrolo kake medna-rodne organizacije, o vprašanju Tracije se pa lahko debatira.

To so popolnoma druge besede od prejšnjih izjav vlade — ako niso le kamoflaža, za katero se skrivajo nove intrige. Ako angleška vlada res misli, kar govori, tedaj gre kredit mi-li. (Dolje na 3. strani.)

JUGOSLAVIJA MO-BILIZIRA ARMADO.

Vojaški vlaki odhajajo na belor-sko mejo, rezervisti so tudi po-klicani.

POSILANJE JE ODŠEL V CA-RIGRAD.

Belgrad, Jugoslavija, 23. sept. — Veliki kontingenti vojaških čet odhajajo na južnovzhodno mejo pripravljeni udariti po Bolgarih ali pomagati Angležem v Carigradu.

Dolgi vlaki, napolnjeni s srbskimi vojniki, vozijo ves dan proti jugu; tupačam so k pasah-skim vlakom pripeti tudi tovarni vagoni, polni vojaštva s vsa boj-no opremo.

Belgradska vlada taji, da je u-kazala mobilizirati nove letnike, toda častniki priznavajo, da so vse rezerve, ki so na razpolago, poklicane v strategične kraje. Na belomorskih postajah je vsa polna ljudstva in sorodniki se poslavljajo od vojakov.

Carigrad, 23. sept. — Jugosla-vanski diplomat je danes posetil Hamid beja, poslanika nacionali-stične vlade v Angori. Diplomata je dejal, da Jugoslavija nima namena zahteti sovražnosti, temveč leli prijateljstva z vlado v An-gori.

Bukarešt, 23. sept. — Rumunski vnarnji minister Duca je izjavil, da pogoj za mir na Balkanu je prostost Dardanel. Rumunija ima posebno interese za prostost in in-ternacionaliziranje dardanelsko-bosporanske oline.

KAKŠNIN NIKIIN SEBOSTEV SE-POSILUJO PRIVATNI RI-NIŠKI INTERESI?

Brisbane, Queensland. — Harkrita je sarota, ki so jo skovali privatni bližinski interesi, da pod-kupijo delavskega poslanca v queenslandskem parlamentu. Dva časnika, ki sta prejela nalogo od privatnih veleblazinskih inter-esov, sta se približala Frank Brennanu, delavskemu poslancu. Ponudila sta mu \$17,500, ako po-maga vreči delavsko vlado. Ta-krat je obelelo več delavskih po-slancev in en sam glas je zadostoval, da pade delavska vlada.

Brennan je takoj po ponudbi stopil v zvezo s policijo. Aranžiraj je sestanek, pri katerem so bili skriti detektivni in stenografi. Ko je prišel čas, je Brennan dal zna-menje in časnika sta bila areti-rana. Pri njima so našli \$17,500 v obveznicah in gotovini.

Ko je bila odposlana ta vest v svet, sta časnika v sodnijski preiskavi. V Queenslandu se tako hudo delstvo kaznuje s sedem leti ječe. Odkritje je povzročilo veli-ko senzacijo in ljudstvo vprašuje, kdo in je najel, da podkupa po-slanca.

MEZDA VOZNIKOV OSTANE.

New York, N. Y. — Osem tisoč voznikov, organiziranih v Brotherhood of Teamsters bo prej-malo še nadalje staro mezdo. Po-godba pričanja s prvim septem-brom in je veljavna za eno leto. Tedenska mezda znaša od \$29 do \$35, za čezurno delo se plača po dolarju na uro, pomočniki bodo prejimali po \$27 na teden.

